

TIETOPYYNTÖ OMAISHOIDON TUEN MUUTOSTEN VAIKUTUSTEN HUOMIOIMISESTA LAPSIPERHEIDEN KOKONAISHYVINVOINTIIN

Helsingin Kehitysvammatuki 57 ry, Jaatinen, vammaisperheiden monitoimikeskus ry, Leijonaemot ry, Pääkaupunkiseudun Omaishoitajat ja Läheiset ry, Helsingin Autismi- ja Aspergerliitto ry ja Pääkaupunkiseudun epilepsiyhdistys ovat huolissaan omaishoidontuen muutosten vaikutuksista pitkäaikaissairaiden ja vammaisten lasten perheiden hyvinvointiin ja toimeentuloon.

Muutoksen taustalla on uudistettu 1.7.2016 voimaantullut omaishoitolaki. Lakiuudistuksen myötä jokaiselle omaishoitajalle kuuluu vähintään kaksi omaishoidon vapaapäivää kuukaudessa. Oikeus vähintään kahteen omaishoidon vapaapäivään maksuluokasta riippuen on parannus aikaisempaan. Samaan aikaan Helsinki kuitenkin poistaa yhden maksuluokan ja lakkauttaa erityislapsenvahtipalvelun ELVA:n.

Perheitä huolettaa korvausluokan aleneminen tai järjestelmästä kokonaan pois putoaminen. Kaupungin perheille lähettämässä tiedotteessa kerrottiin, että alle 18-vuotiaille omaishoidon tarpeen pisteytys tehdään vuoden 2017 aikana ja että omaishoidon maksuluokka tulee määräytymään lasten ja nuorten hoitoisuusmittarin avulla tehtävän arvioinnin hoitoisuuspisteiden mukaan. Hoitoisuusmittarin pisteytyksen maksimipisteet ovat 47, alimman maksuluokan myöntämisen perusteella hoitoisuuspisteiden tulee olla 20-30. Maksuluokkia on uudistuksen jälkeen kolme: 1500€, 750€ ja 392€.

Uuden omaishoidon pysyväisohjeen mukaan omaishoidontuen määrään tai jopa sen eväämiseen vaikuttavat erityislapsen saamat muut palvelut, joihin lasketaan myös opetus. Oppivelvollisuuden takia opetusta ei kuitenkaan tule rinnastaa palveluihin. Valtakunnallisesti on olemassa useampikin hallinto-oikeuden päätös, että oppivelvollisuuden suorittaminen ei saa vähentää omaishoidon tuen määrää. On myös huomioitava, että kouluvuoteen mahtuu lomia yhteensä noin 3 kk vuodessa. Lisäksi erityislapsi tarvitsee omaishoitajan panosta koulu-aikaan mennessään terapiaihin, ollessaan sairaala- tai kuntoutusjaksoilla tai sairaana kotona. Miten Helsingin kaupunki aikoo huolehtia erityislapsen hoidon koulun loma-aikoina tai silloin kun lapsi on sairaana?

Alle 18-vuotiaiden omaishoidon tuen heikentäminen ei tuo kustannussäästöä. Ilman riittävää ennaltaehkäisevää tukea riskinä on, että perheiden tilanne kriisiytyy ja paine kohdistuu aikaisempaa enemmän esimerkiksi lastensuojelun ja varhaisen tuen palveluihin, tukihenkilötoimintaan ja henkilökohtaiseen apuun. Omaishoidon palkkion alenemisella on välillisiä vaikutuksia perheiden jaksamiseen, kuten esimerkiksi vanhemman työkykyisyyteen. Silloin kun vanhempi joutuu lapsensa omaishoidon vuoksi joustamaan palkkatyönsä tekemisessä, palkkion alenemisella on suora vaikutus perheen toimeentuloon.

Pyydämme lisää tietoa omaishoitajuuden tarpeen pisteytyksestä ja käytettävissä olevasta lasten ja nuorten hoitoisuusmittarista. Kuka pisteytyksen on laatinut ja miten sen toimivuutta on testattu?

Haluamme myös tietää, minkälainen kokonaissuunnitelma Helsingin kaupungilla on kaikista niistä tukitoimista, joiden avulla kaupunki tulee tukemaan erityislasten perheitä tulevaisuudessa.

Me allekirjoittaneet pääkaupunkiseudun järjestöt haluamme lisäksi korostaa, ettei mikään palvelu pysty korvaamaan läheisen ihmisen antamaa tukea, kasvatusta ja hoivaa. Omaishoitajien työ tulisi tulkita arvokkaaksi työksi myös palvelujärjestelmän puolella.

Helsingin Kehitysvammatuki 57 ry
Jaatinen, vammaisperheiden monitoimikeskus ry
Leijonaemot ry
Helsingin Autismi- ja Aspergerliitto ry
Pääkaupunkiseudun Omaishoitajat ja Läheiset ry
Helsingin epilepsiyhdistys ry